

หน่วยที่ 1 คุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีในจิตใจและเป็นเครื่องส่งเสริมความสงบสุขและความเจริญให้กับบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพ อาชีวอนามัยและความปลอดภัยจึงควรฝึกฝนตนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม กล่าวคือต้องตระหนักได้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควร และปฏิบัติในทางที่ดีที่ควรให้เป็นปกติ นิสัย หากผู้ประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยได้ใช้คุณธรรมอย่างเหมาะสมกับหน้าที่การงานแล้ว ก็ย่อมทำให้ผู้นั้นเป็นผู้ที่คิดดีทำดี

คุณธรรม หมายถึง ความดีงามในจิตใจซึ่งทำให้เกิดความประพฤติดีอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่มีคุณธรรมคือผู้ที่มีความเคยชินและประพฤติดีด้วยความรู้สึกในทางที่ดี

- คุณธรรมเป็นความรู้สึกนึกคิด
- คุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ
- คุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่ดีของบุคคล
- คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับกิเลส

คุณธรรมสำหรับวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คุณธรรมพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ดีนั้นคือ การเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งทางกาย วาจา และใจ เป็นผู้มีความยุติธรรม มีความเมตตากรุณา เป็นคนตรงไม่คิด ทยศ ต่อผู้อื่นและประเทศชาติ มีความอุตสาหะ บำเพ็ญเพียร รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักให้ และรักษาศีล

ความรู้เปรียบเสมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้หยุดยานไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย ส่วนคุณธรรมนั้นเปรียบเหมือนพวงมาลัยหรือหางเสือที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาให้หยุดยานไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย คือจุดหมายที่พึงประสงค์นั่นเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยที่มีคุณธรรมจะได้รับผลดีดังนี้คือ

1. จะเป็นผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี เป็นคนมีค่ามาก
2. ทำให้คนนั้นมีความสมบูรณ์ในความคิดและการกระทำ ไม่มีการขัดแย้งกันระหว่างความคิด คำพูดและการกระทำ เรียกว่าความซื่อตรง
3. ทำให้เป็นคนที่มีความจริงใจ ย่อมได้รับความวางใจจากบุคคลอื่น ทำให้ได้รับประโยชน์
4. ทำให้เกิดความสบายใจ
5. ทำให้สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพและดำรงอยู่ได้ด้วยความมั่นคงปลอดภัย

จริยธรรมในวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

จริยธรรม หมายถึง ข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ให้บุคคลประพฤติและปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้น หรือเกิดจากศาสนาของศาสนาต่างๆ เป็นผู้กำหนดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนให้อยู่ดีมีสุขร่วมกันในสังคม

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม หรือ หมายความว่า ความดีงาม ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ที่สังคมกำหนดให้สมาชิกปฏิบัติตาม

คุณลักษณะของจริยธรรมนั้นมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. เป็นสิ่งที่ดีงาม
2. เป็นสิ่งที่มีเหตุผลหลักการและสามารถเข้าใจได้
3. เป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ
4. เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องมีและยึดถือ ไม่มากก็น้อย ไม่อย่างนั้นสังคมจะวุ่นวาย

จริยธรรมสำหรับวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

1. การเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา
2. การเป็นผู้ใฝ่สัจธรรม ยึดมั่นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. การเป็นผู้ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา
4. การเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต
5. การเป็นผู้มีวิริยะอุตสาหะ
6. การเป็นผู้มีความอดทน (ขันติ)
7. การเป็นผู้มีหิริ – โอตตัปปะ คือมีความเกรงกลัวและละอายต่อบาป
8. การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ
9. การเป็นผู้มีระเบียบวินัย
10. การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และการรักษาความสามัคคี
11. การมีเพื่อนที่ดีหรือกัลยาณมิตร เพื่อนที่ดีจะนำพาเราไปสู่ความเจริญ
12. การเป็นผู้ไม่ประมาท

ความสำคัญของจริยธรรมต่อวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ความสำคัญของจริยธรรมนั้นมีมาก กล่าวคือ จะช่วยพัฒนาชีวิตที่อยู่ในสังคมให้เป็นชีวิตที่มีความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งโดยส่วนตนและการเป็นอยู่ร่วมกันโดยส่วนรวม นำความเจริญก้าวหน้ามั่นคงมาสู่ชีวิตและสังคมที่อาศัยอยู่ และทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสามารถดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

จริยธรรมมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ดังนี้

1. ทำให้ผู้ประกอบการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจริยธรรม
2. ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ทำให้สังคมยอมรับและชื่นชมในสาขาวิชานี้
3. สร้างความสุขและความเจริญแก่ผู้ปฏิบัติในสาขาวิชานี้
4. สร้างความเจริญให้กับสังคมและประเทศชาติผู้คนในสังคมมีจริยธรรมเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตบ้านเมืองจึงเจริญรุ่งเรือง
5. ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านนี้สามารถดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมายของงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตลอดจนประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

- การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว
- การอบรมสั่งสอนของครูบาอาจารย์
- อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
- พระและสาวกของศาสนาต่างๆ
- ภาวะเศรษฐกิจ
- การไม่รู้จักประมาณตนเองและทะเยอทะยานอยากมีเหมือนผู้อื่น
- การมัวเมาในอบายมุข
- การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง
- อิทธิพลของสื่อมวลชน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นการพัฒนาชีวิตของบุคคล ซึ่งต้องค่อยๆ พัฒนาไปที่ละขั้นตอนและจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาและส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง นับแต่ กิริยา วาจา และการกระทำ และควรพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอจนตลอดชีวิตด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้คุณธรรมและจริยธรรมซึมลึกลงไปในชีวิตจิตใจ ในทัศนคติ ในอุปนิสัยและพฤติกรรมอย่างละเอียดอ่อน

1. **การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในระบบการศึกษา** จัดให้มีหลักสูตรการศึกษา ที่บรรจุเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ในสถาบันการศึกษา
2. **การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในกรอบของสังคมทั่วไป** เช่น จัดอบรมก่อนเข้าทำงาน และเรื่องคุณธรรม จริยธรรมที่พึงปฏิบัติ

ปัจจัยที่เป็นแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

- การเพิ่มพูนความรู้และสติปัญญาอยู่เสมอ
- พยายามที่จะเอาชนะความอยากต่างๆ
- มีความ ปิติยินดีในการทำความดีทุกครั้ง
- ไม่นินยาคือร้ายต่อคำชมเชยและคำติเตียนของผู้อื่น
- คบคนดีเป็นเพื่อน

วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

1. พยายามหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับตนเองที่จะปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับของสังคม ใช้แนวทางในการพิจารณาตนเอง และปรับปรุงตนเอง
- พยายามที่จะเข้าใจชีวิตว่าชีวิตของคนเราย่อมมีปัญหามากมาย มีสุข มีทุกข์ มีสมหวัง มีผิดหวัง หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา ถ้าเราเข้าใจในความจริงของชีวิตก็จะทำให้จิตใจสบาย ไม่คิดมาก และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับชีวิตต่อไป
- ปลุกใจตนเองให้มีความกระตือรือร้น อดทนและต่อสู้กับชีวิต โดยพยายามที่จะสร้างกำลังใจให้กับตนเอง

- ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญที่มีชีวิตที่ดี ประสบความสำเร็จในชีวิต เพื่อจะได้ยึดถือเป็นแบบอย่างมีทิศทาง
 - ส่งเสริมสุขภาพของตนให้แข็งแรง สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายและจิตใจ กำลังความคิดและกำลังสติปัญญา
2. การสร้างวินัยให้กับตนเอง เพื่อที่จะได้กระทำความดีและป้องกันการทำความไม่ดี วินัยจะเป็นเครื่องนำบุคคลไปในทางที่ดี
 3. การพัฒนาจิต หรือจิตภาวนา
 4. การฝึกให้มีความอดทน

อิทธิบาท 4 หรือมูลฐานแห่งความสำเร็จ 4 ประการ

1. ฉันทะ ความพอใจหรือความปรารถนาจะทำให้ได้ผลดี
2. วิริยะ มีความเพียรพยายามและขยันหมั่นเพียร
3. จิตตะ มีจิตใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
4. วิมังสา ใช้ปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีการวางแผนและวัดผล

ผลของการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มีดังนี้

- มีความเมตตากรุณา มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมงาน และมนุษยชาติ
- สามารถควบคุมตนเอง จะปฏิบัติและประพฤติในสิ่งที่ดีงาม โดยไม่ต้องใช้คำว่า พยายาม
- มีความละเอียดต่อการทำความชั่วด้วยตนเอง แม้ว่าจะอยู่ในที่ลับเพียงคนเดียวก็ตาม
- มีความรักในสันติสุข ใฝ่หาความสงบสุขแทนการแสวงหาเกียรติยศ ชื่อเสียง ความหรรษา ฟุ่มเฟือย
- มีจิตใจสงบและมีพลังของจิต ไม่ตกอยู่ในอำนาจของความอิจฉาริษยา หรือความหวาดระแวง รู้จักความสุข อันเกิดจากความสงบสุขของใจ
- สามารถทำงานได้มากขึ้นและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ค่อยผิดพลาด เพราะมีสติสมบูรณ์ขึ้น
- สามารถเผชิญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าอย่างใจเย็น รวมทั้งสามารถแก้ไขความยุ่งยากและความเดือดร้อนวุ่นวายในชีวิตได้ด้วยวิธีที่ถูกต้อง